

De huishoudens in Groningen worden steeds kleiner

In Nederland is een trend zichtbaar naar steeds kleinere families, ook wel de verdunning van huishoudens genoemd. Niet het aantal huishoudens neemt af, maar het gemiddeld aantal personen per huishouden. Dit heeft onder meer gevolgen voor de woningvoorraad; er wonen immers minder mensen in een huishouden en daardoor zijn er meer woningen nodig (SCP 2015). Dit feitenblad beschrijft de huishoudenontwikkelingen voor de provincie Groningen en de afzonderlijke gemeenten.

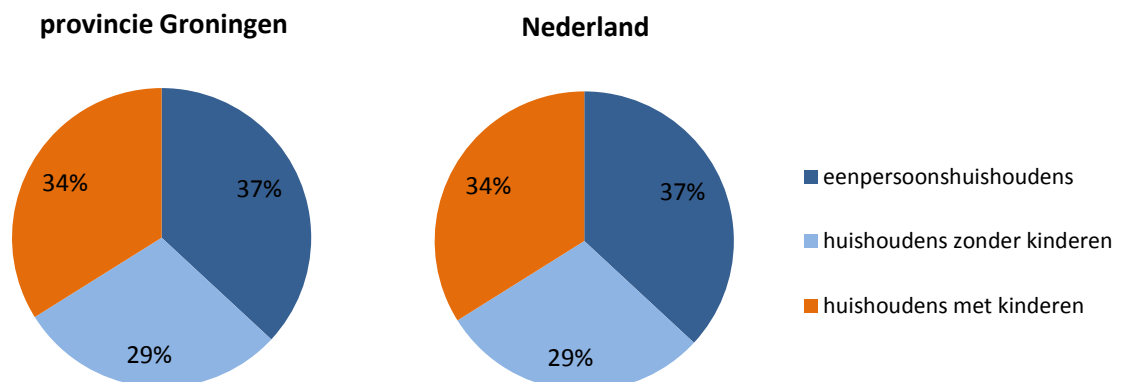
In het kort

- Het aantal huishoudens in de provincie Groningen neemt toe. Dit komt vooral door een stijging van het aantal eenpersoonshuishoudens;
- Er zijn relatief veel alleenstaanden in Groningen. We zien deze huishoudens met name in de stad Groningen als gevolg van het hoge aandeel studenten;
- Het aantal eenoudergezinnen neemt toe in de provincie Groningen. De gemeenten Groningen, Appingedam, Hoogezand-Sappemeer en Delfzijl hadden naar verhouding een hoger aandeel eenoudergezinnen dan gemiddeld;
- Het aantal alleenstaanden zal in de toekomst blijven toenemen in de provincie Groningen. Vooral het aantal oudere alleenstaanden zal de komende jaren sterk toenemen door de vergrijzing die doorzet.

Veel alleenstaanden in Groningen

Een groot deel van de huishoudens in de provincie Groningen bestaat uit alleenstaanden of eenpersoonshuishoudens (figuur 1). Naar verhouding heeft Groningen zelfs meer eenpersoonshuishoudens dan gemiddeld in Nederland. Het aandeel huishoudens zonder kinderen is nagenoeg gelijk terwijl in Groningen naar verhouding iets minder huishoudens met kinderen wonen dan landelijk. Het gaat hier zowel om het aandeel samenwonenden met kinderen als het aandeel eenoudergezinnen.

Figuur 1. Huishoudens naar type, provinciaal en landelijk (% , 2014)



Bron: CBS, bewerking SPG

Overigens worden in figuur 1 de huishoudens inclusief de gemeente Groningen weergegeven. Juist dat maakt verschil door het hoge aandeel studenten in de stad die vaak als eenpersoonshuishoudens staan ingeschreven. Halen we de stad Groningen uit deze gegevens dan zien we een andere, meer gelijkmatige verdeling, namelijk 32% eenpersoonshuishoudens in plaats van 44%. Daarbij heeft dan 34% van de huishoudens geen kinderen en 35% wel kinderen. Dit zien we ook terug in tabel 1; de gemiddelde huishoudengrootte in de stad Groningen is het kleinst van alle gemeenten in de provincie.

Een aantal gemeenten valt verder op. Grootegast, Marum, Zuidhorn en Ten Boer hebben een relatief hoog percentage huishoudens met kinderen. Meer dan vier op de tien huishoudens vallen in dit huishoudentype. Deze gemeenten hebben naar verhouding ook de grootste gemiddelde huishoudengrootte (2,5 personen). Bellingwedde, Vlagtwedde, Slochteren en Menterwolde hebben juist naar verhouding veel samenwonenden zonder kinderen.

Tabel 1. Huishoudens naar type per gemeente (2014)

	Eenpersoonshuishoudens	Huishoudens zonder kinderen	huishoudens met kinderen	gemiddelde huishouden grootte
Appingedam	35%	33%	24%	2,1
Bedum	28%	34%	32%	2,4
Bellingwedde	29%	40%	26%	2,2
De Marne	35%	34%	26%	2,2
Delfzijl	34%	34%	25%	2,2
Eemsmond	33%	33%	27%	2,2
Groningen	61%	21%	12%	1,7
Grootegast	26%	32%	37%	2,5
Haren	36%	33%	26%	2,2
Hoogezand-Sappemeer	35%	32%	25%	2,2
Leek	30%	33%	31%	2,3
Loppersum	31%	34%	29%	2,3
Marum	25%	33%	35%	2,5
Menterwolde	29%	36%	29%	2,3
Oldambt	35%	33%	25%	2,1
Pekela	31%	34%	28%	2,2
Slochteren	26%	36%	32%	2,4
Stadskanaal	33%	35%	27%	2,2
Ten Boer	26%	34%	35%	2,5
Veendam	31%	34%	28%	2,2
Vlagtwedde	32%	36%	26%	2,2
Winsum	30%	33%	30%	2,3
Zuidhorn	27%	32%	35%	2,5

Bron: CBS, bewerking SPG

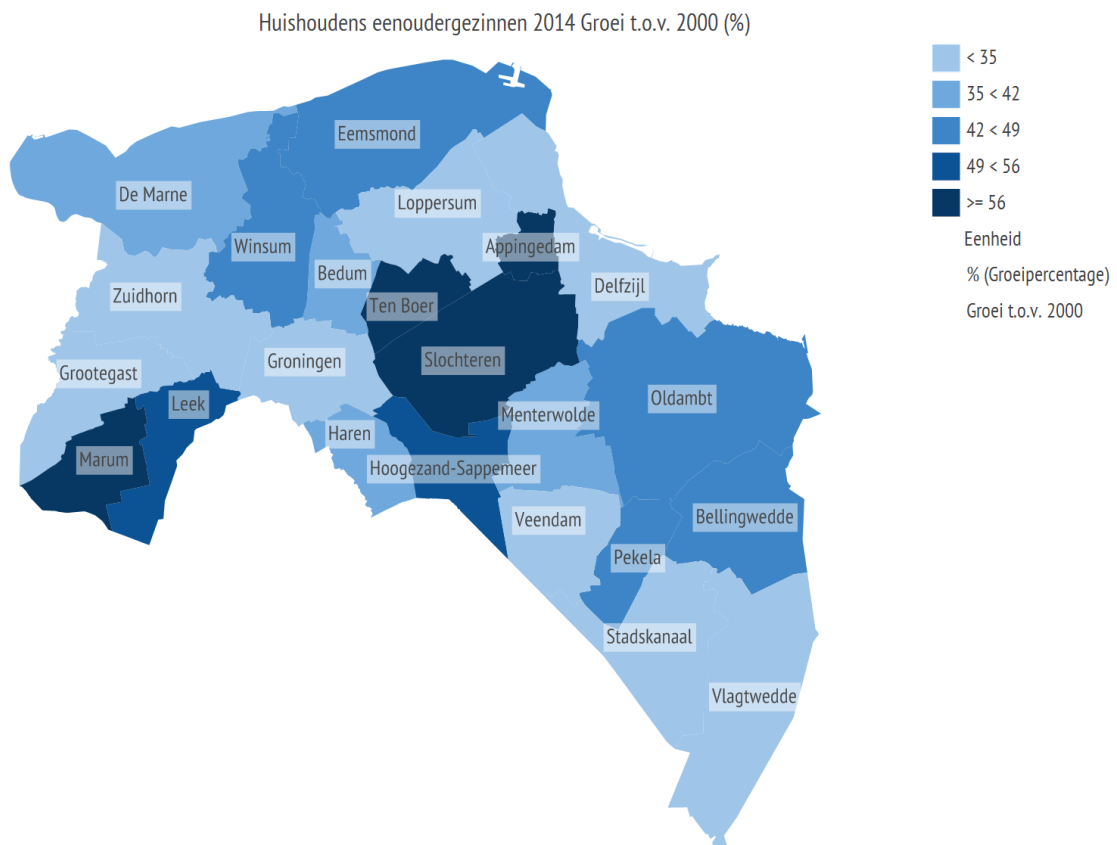
Het aantal eenoudergezinnen neemt toe

Ook het aandeel eenoudergezinnen is van belang. Dit is namelijk de groep waar een laag inkomen het vaakst voorkomt, zeker bij eenoudergezinnen met minderjarige kinderen (zie ook het feitenblad veel huishoudens met een laag inkomen). Dat betekent ook dat het armoederisico van deze

huishoudens relatief hoog ligt. Meer dan 22% van alle huishoudens met kinderen in de provincie Groningen bestaat uit eenoudergezinnen.

In de gemeente Groningen bestaat drie op de tien huishoudens met kinderen uit eenoudergezinnen. Ook Appingedam, Hoogezand-Sappemeer en Delfzijl hadden in 2014 naar verhouding een hoger aandeel eenoudergezinnen dan gemiddeld, namelijk rond de kwart van alle huishoudens met kinderen. Het laagste aandeel eenoudergezinnen was te vinden in Ten Boer, Zuidhorn en Grootegast.

Figuur 2. Aandeel eenoudergezinnen, groeicijfers 2014 t.o.v. 2000 (%)



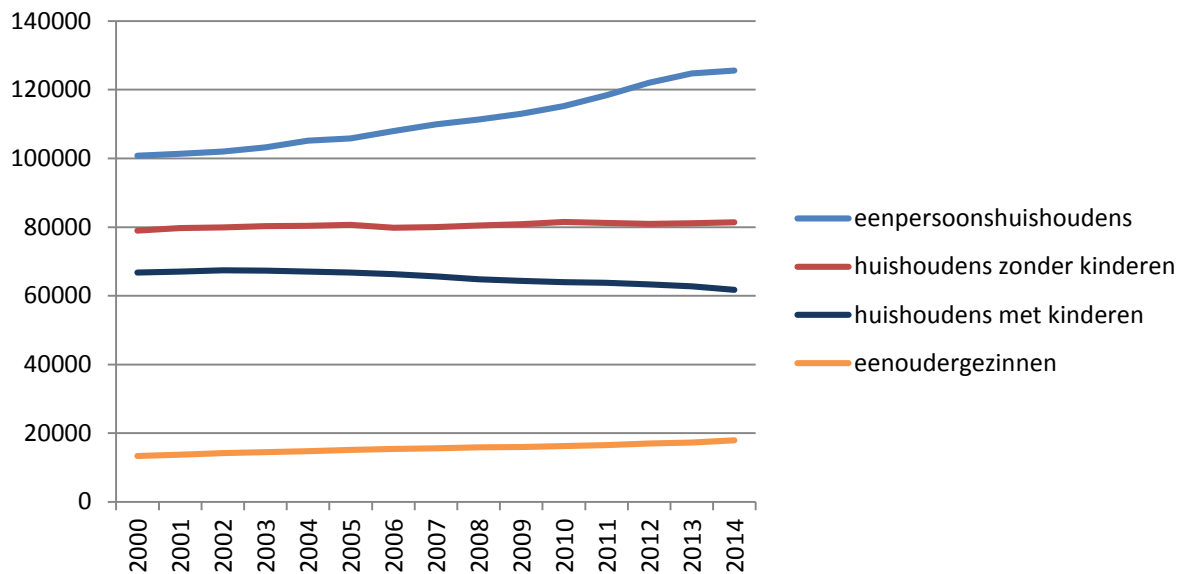
Bron: CBS statistiek huishoudens

De laatste jaren neemt het aantal eenoudergezinnen gestaag toe in de provincie. In 2000 waren er 13.350 eenoudergezinnen, in 2014 waren dit er 17.900 (een groei van 34%). In figuur 2 staan de groeicijfers per gemeente. In alle gemeenten groeit het aandeel eenoudergezinnen, maar er zijn wel verschillen. Zo is het aantal eenoudergezinnen in de periode 2000-2014 meer dan verdubbeld in Marum, Slochteren, Appingedam, Hoogezand-Sappemeer en Leek. Met een groei van 20% eenoudergezinnen was in Delfzijl de minste toename.

Een 'verdunding' van de huishoudens

In de provincie Groningen is het totaal aantal huishoudens gestegen van 259.900 in 2000 naar 286.600 in 2014; een stijging van 10%. Deze stijging is vooral te relateren aan de toename in het aantal eenpersoonshuishoudens (zie figuur 3). In 2000 waren er ongeveer 100.000 eenpersoonshuishoudens, in 2014 was dit aantal toegenomen naar 125.560. Dit is een toename van bijna 25%. Net als in Nederland vindt ook in de provincie Groningen een huishoudingverdunding plaatsvindt.

Figuur 3. Ontwikkeling van type huishoudens in de provincie Groningen (2000-2014)

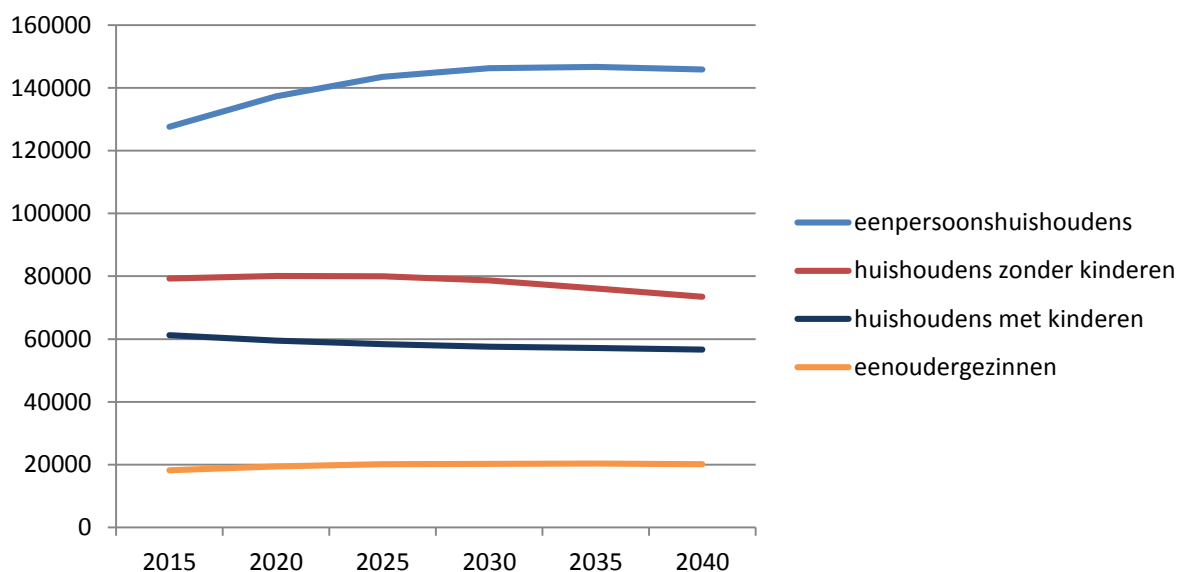


Bron: CBS, bewerking SPG

De toename van het aantal alleenstaanden komt vooral voor in de groep 20- tot en met 29-jarigen. Dit hangt grotendeels samen met het eerder uit huis gaan van jongeren. Ook onder 65-plussers en vooral onder 85-plussers zijn er relatief veel alleenstaanden. Ouderen blijven langer zelfstandig wonen en ook onder de 85-plussers zijn er steeds minder ouderen die in een verpleeg- of verzorgingshuis wonen (CBS 2013). Dit komt mede door de extramuralisering van de zorg (SCP 2015). Hieruit volgend zal de toename van het aantal alleenstaanden in de provincie Groningen deels voortkomen uit het eerder uit huis gaan van jongeren en deels door de toenemende vergrijzing.

Toekomstverwachtingen

Figuur 4. Toekomstprognoses van typen huishoudens (2015-2040)



Bron: ABF Research - Primos prognose 2015 (bewerking SPG)

De verwachting is dat het aantal alleenstaanden in de provincie Groningen blijft toenemen, maar vanaf 2025 iets afvlakt en stabiel van aantal blijft. Het aantal meerpersoonshuishoudens zonder kinderen blijft tot 2030 nagenoeg stabiel. De verwachting is dat er daarna een daling zal zijn. Het aantal huishoudens met kinderen laat een lichte afname zien, terwijl de verwachting is dat de trend van een toename in de eenoudergezinnen en alleenstaanden blijft doorzetten. Vooral het aantal oudere alleenstaanden zal de komende jaren sterk toenemen. De sterke groei van het aantal oudere alleenstaanden kan bijna geheel worden toegeschreven aan de toename van het aantal ouderen door de vergrijzing, aldus het CBS (2013).

Toelichting

Huishoudensontwikkelingen worden voor een deel door demografische factoren bepaald, namelijk geboorte, sterfte en migratie. Daarnaast wordt de huishoudensontwikkeling bepaald door factoren die verband houden met de levensloop van mensen, zoals het uit huis gaan van thuiswonende kinderen, alleen wonen, samenwonen, scheiden en de mate waarin ouderen zelfstandig blijven wonen (zie ook PBL 2015).

Literatuur

CBS (2013). Huishoudensprognose 2013–2060: sterke toename oudere alleenstaanden. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek.

SCP (2015). Sociale Staat van Nederland 2015. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

PBL (2015). <http://www.pbl.nl/dossiers/bevolking/content/DemografieHuishoudens>

Meer informatie

Carola Simon
c.simon@sociaalplanbureaugroningen.nl
06 52888696

Sociaal Planbureau Groningen
Maart 2016